

^Aपराकुर्वन्-ती, कारयन्-न्ती, चिकीर्षन्-न्ती;
¹करिष्यन्-न्ती-ती, कारयिष्यन्-न्ती-ती, चिकीर्षिष्यन्-न्ती-ती;
 कुर्वाणः, (²दोषम्) उत्कुर्वाणः, (श्येनो वर्तिकाम्) उदाकुर्वाणः, (हरिम्)
 उपकुर्वाणः, (परदारान्) प्रकुर्वाणः, (एधो दकस्य) ³उपस्कुर्वाणः, (गाघाः)
 प्रकुर्वाणः, (शतं) प्रकुर्वाणः, (⁴शत्रुम्) अधिकुर्वाणः, (⁵स्वरान्) ^Bविकुर्वाणः,
 (⁶सैन्धवः) विकुर्वाणः, कारयमाणः, चिकीर्षमाणः, चेकीर्यमाणः,
⁷संचेत्कीर्यमाणः; ^Cकरिष्यमाणः, कारयिष्यमाणः, चिकीर्षिष्यमाणः,
 चेकीर्यमाणः; ^Dसुकृत-⁸ कर्मकृत- ^Eपापकृत-मन्त्रकृत-पुण्यकृत,
⁹शास्त्रकृत-भाष्यकृत- कृतौ-कृतः; — — —

1. 'क्रुद्धनोः स्ये' (7-2-70) इतीडागमः स्यप्रत्ययस्य ।
2. 'गन्धनावक्षेपणसेवनसाहसिक्यप्रतियत्नप्रकथनोपयोगेषु कृञः' (1-3-32) इत्यनेन सूचनादिषु सप्तस्वर्थेषु गम्यमानेषु शानञ् विधीयते । गन्धनम् = सूचनम् । अवक्षेपणम् = भर्त्सनम् । सेवनम् = भजनम् । साहसिक्यम् = बलात्कारेण प्रवर्तनम् । प्रतियत्नः = गुणाधानम् । प्रकथनम् = प्रकर्षेण कथनम् । उपयोगः = धर्मार्थं विनियोगः । 'दोषमुत्कुर्वाणः' इत्यारभ्य, 'शतं प्रकुर्वाणः' इत्यन्तानि क्रमेणोदाहरणानि बोध्यानि ।
3. 'उपात् प्रतियत्नवैकृतवाक्याध्याहारेषु च' (6-1-139) इति सुट् । 'कृञः प्रतियत्ने' (2-3-53) इत्यनेन 'एधोदकस्य' इत्यत्र षष्ठी ।
4. 'अधेः प्रसहने' (1-3-33) इति शानच् । प्रसहनम् = क्षमा, अभिभवश्च ।
5. 'वेः शब्दकर्मणः' (1-3-34) इति शानच् ।
6. 'अकर्मकाच्च' (1-3-35) इति शानच् । [इति कात् पूर्वः सुट् ।
7. 'संपरिभ्यां करोतौ भूषणे' (6-1-137) इति सुट् । 'सुट् कात् पूर्वः' (6-1-135)
8. 'सुकर्मपापमन्त्रपुण्येषु कृञः' (3-2-89) इति स्वादिषु भूते कर्तरि क्तिप् । तुक् ।
9. 'सुकर्म-' (3-2-89) इति सूत्रे उपपदनियमाभावात्, 'क्तिप् च' (3-2-76) इति क्तिप् 'शास्त्रकृत' इत्यादेस्सिद्धिः ।
- A. 'ता हन्मान् पराकुर्वन् अगमत् पुष्पकं प्रति ।
विमानं मन्दरस्याद्रेरनुकुर्वदिव श्रियम् ॥' भ. का. 8-50.
- B. 'योऽपचक्रे वनात् सीताम् अधिचक्रे न यं हरिः ।
विकुर्वाणः स्वरानव्य बलं तस्य निहन्म्यहम् ॥' भ. का. 8-20.
- C. 'करिष्यमाणं विहेयं कार्यं किं नु कृतं परैः ।' भ. का. 5-9.
- D. 'सुकृतं प्रियकारी त्वं कं रहस्युपतिष्ठसे ।
पुण्यकृद्वाटुकारस्ते किङ्करः सुरतेषु कः ॥' भ. का. 5. 68.
- E. 'पापकृतं सुकृतां मध्ये राज्ञः पुण्यकृतः सुतः ।
मामपां दुराचार ! किं विद्वत्प्राप्तिरस्यसि ॥' भ. का. 6-127.